

TEKST I VREDNOTE GOVORENOGA JEZIKA

Uvodni dio (ponavljanje)

- Svaka se sljedeća (hijerahijski niža) jedinica sastoji od prethodnih (hijerarhijski nižih): morfem od fonema, sintagma od riječi i rečenica od sintagmi.
- Sintagma je spoj dviju ili više riječi uvjetovanim značenjem, npr. moja domovina, dobro pisati i sl.

Osobitosti

- Složene rečenice, i nezavisne i zavisne, su u stvari tekst.
- Monolog i dijalog.
- (Govornik: Gdje je bio Ivan? Sugovornik: U Zagrebu je bio Ivan, zar ne znaš?).
- Tipovi teksta: opisivački, pripovjedački i raspravljački, tj. opisivanje, pripovijedanje i raspravljanje.
- Tekst= prostor + vrijeme + misao.
- Opis: stručni (predstavlja fizički svijet, pojedinosti i osobine) i umjetnički (subjektivni čimbenici igraju mjerodavnu ulogu).
- Gesta (pokret tijela).
- Mimika (izraz lica).
- Didaskalije (uputstva redatelju i glumcima na pozornici).
- Timbar (usklađivanje glasa radi posebna smisla i izražajnosti).
- Humor (prikazivanje smiješnoga, najčešće mana).
- Modulacija (glasa se riječima kojima su zahvaćene).
- Emocionalna (afektivna) intonacija: šaljivost, ironičnost, sarkastičnost...

Zaključni dio

- Analizirana sredstva zovu se vrednote govorenoga jezika.
- Važan segment je dramski monolog koji može biti: pripovjedački ili epski i lirski.

INSTITUTA ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE